

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82430,Iwanowska-Wilhelmina.html>
2022-10-02, 09:08

Iwanowska Wilhelmina

IWANOWSKA Wilhelmina (2 IX 1905, Wilno – 16 V 1999, Toruń), astronom. Córka Jana i Konstancji Wasilewskiej.

Maturę zdała w 1923 w wileńskim Gimnazjum Sióstr Nazaretanek, następnie studiowała matematykę na Uniw. Stefana Batorego, uzyskując w 1929 magisterium za pracę z teorii funkcji analitycznych. Pod koniec studiów przyjęła propozycję W. Dziewulskiego zatrudnienia w kierowanym przez niego uniwersyteckim Obserwatorium Astronomicznym i 1 I 1927 objęła w nim asystenturę; w 1928 opublikowała swoją pierwszą pracę astronomiczną. 1 X 1930 została mianowana starszym asystentem. W III 1933 obroniła pracę doktorską poświęconą badaniu zmienności cefeidy metodą fotograficzną. Od IX 1934 do VII 1935 przebywała na stażu w Obserwatorium Sztokholmskim kierowanym przez B. Lindblada, gdzie zapoznała się z nowymi metodami spektroskopii astronomicznej. W 1937 przedstawiła na Uniw. Stefana Batorego w Wilnie rozprawę habilitacyjną poświęconą analizie spektralnej nadolbrzymów. Uzyskała w ten sposób stopień docenta i podjęła wykłady na macierzystej uczelni. Obserwacje spektrograficzne w Wilnie rozpoczęła pod koniec 1938, po uruchomieniu w obserwatorium reflektora o średnicy 45 cm, wyposażonego w spektrograf, jednak szybko przerwał je wybuch II wojny światowej. Po jej zakończeniu 14 VII 1945 wraz z grupą blisko 200 pracowników Uniw. Stefana Batorego I. znalazła się w Toruniu i wzięła udział w organizacji od podstaw UMK; 3 XII 1945 rozpoczęła wykłady z astrofizyki; 22 V 1946 otrzymała katedrę i została mianowana pierwszym w Polsce profesorem nadzwyczajnym astrofizyki. Nominację na profesora zwyczajnego otrzymała 24 VIII 1948. W 1948–49 prowadziła badania w amerykańskich placówkach: Obserwatorium Yerkesa, Obserwatorium McDonalda i obserwatorium w Cleveland w stanie Ohio. Na podstawie uzyskanego materiału udało się jej wykazać istnienie różnic w składzie chemicznym

gwiazd różnych populacji i w 1952 wyodrębnić dwie populacje gwiazd zmiennych typu RR Lyrae. 1 XII 1952 została kierownikiem Zespołu Katedr Astronomii i Astrofizyki, a w 1969 Inst. Astronomii UMK. Była inicjatorką badań radioastronomicznych w Toruniu. Od 1956 aż do przejścia na emeryturę w 1976 kierowała też toruńską Pracownią Astrofizyki, funkcjonującą w ramach Zakładu Astronomii PAN.

W. Iwanowska: *Mój życiorys naukowy*, KHNiT 1981, t. 26, z. 2;
W. Dziewulski: *Historia Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu St. Batoiego w Wilnie (1919-1939)*, SMDNP Seria C 1959, z. 2; A. Woszczyk: *Wilhelmina Iwanowska 1905-1999*, [w:] *Sylwetki astronomów polskich XX w.*, red. A. Woszczyk, Toruń 2008, s. 62-67.

Jarosław Włodarczyk

[Poprzedni](#)
[Następny](#)